

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 І.В. Гунько
від « 28 » квітня 2020 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АГРАРНА ПОЛІТИКА, ЕКОНОМІКА ТА МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ»

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Наукового товариства
студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених ВНАУ

Протокол № 9

від « 23 » квітня 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО

на засіданні Вченої Ради
університету

Протокол № 11

від « 28 » квітня 2020 р.

Вінниця 2020

1. Відомості про викладача, який викладає навчальну дисципліну

Калетнік Григорій Миколайович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного менеджменту та альтернативних джерел енергії, електронна адреса: rector@vsau.org, <https://vsau.org/pro-universitet/storinka-prezidenta>.

2. Опис навчальної дисципліни

ОК 5. Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки
кількість кредитів ЄКТС - 6;
кількість годин - 180 годин, у тому числі 32 аудиторних годин, 148 години самостійна робота.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Термін викладання - один семестр, 2 курс, 4 семестр.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної програми

- Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки належить до нормативної навчальної дисципліни, освітній компонент циклу професійної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Інформаційні технології в наукових дослідженнях», «Методи і моделі управління економічними системами в умовах євроінтеграційних процесів».

- основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін (постреквізитів): «Екологічна економіка», «Прикладна інноваційна економіка», «Національна економіка в умовах глобальних інституціональних трансформацій».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1. Призначення навчальної дисципліни

Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки – характеризується процесами глобалізації та регіоналізації, що супроводжуються відповідними економічними перетвореннями, формуванням пріоритетних напрямків господарювання, в тому числі в сільському господарстві та народногосподарському комплексі загалом, зосереджених на продуктивному використанні природного, виробничого та людського потенціалу шляхом проведення ефективної економічної політики.

5.2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» є формування у аспірантів системи знань про сучасний стан і просторово-часові особливості зовнішньоекономічних зв'язків України та її аграрної політики, тенденції розвитку прикордонних територій, специфіку транскордонного співробітництва; розкриття значення

зовнішньоекономічних зв'язків і транскордонного співробітництва у соціально-економічному розвитку регіонів, а також отримання навичок практичного застосування здобутих знань.

5.3. Завдання вивчення дисципліни

Задачами навчальної дисципліни «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» є розвиток знань щодо: особливостей сучасної економічної системи України та її аграрної політики; структурної та територіальної організації економіки України; зовнішньоекономічних зв'язків України на сучасному етапі та в умовах глобалізації світового господарства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен сформувані такі програмні компетентності:

інтегральні компетентності – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в науковій діяльності.

ЗК-6. Здатність до науково-організаційної діяльності і співпраці в межах фахової спільноти.

спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК 3. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК 6. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із

застосуванням математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

СК 7. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, виявляти лідерські якості та відповідальність під час їх реалізації.

СК8. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

програмні результати:

РН 1. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації.

РН 3. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН 5. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

РН 9. Аналізувати і виявляти закономірності функціонування національних, так і міжнародних соціально-економічних систем.

РН 11. Аналізувати модифікації світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи.

5.4. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» належить до нормативних дисциплін. Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню у аспірантів наступних компетентностей:

- вміння аналізувати чинники формування національної економіки країни та її аграрної політики;
- здатність характеризувати сучасний стан і перспективи розвитку економіки України;
- вміння проводити аналітичний огляд галузевої структури національного господарства;
- оволодіння технікою здійснення регіонального аналізу соціально-економічного розвитку України;
- уміння давати оцінку зовнішньоекономічним зв'язкам нашої країни з країною-партнером;
- здатність визначати пріоритетні напрями розвитку двосторонніх зв'язків між партнерами тощо.

За результатами вивчення дисципліни, аспірант повинен знати:

- особливості формування сучасної економічної системи України та її аграрної політики;
- стратегію аграрної політики України; структуру господарства України; пропорції, що існують між секторами економіки України;
- фактори виробництва і ступінь їхнього впливу на економічний розвиток України та окремих її регіонів;
- місце і роль зовнішньоекономічного сектора в національній економіці;
- товарну географічну структуру зовнішньої торгівлі України;
- сучасну кон'юнктуру світових ринків та позиції на економіки;
- основних зовнішньоекономічних партнерів;
- переваги України у формуванні експортоорієнтованої економіки;
- стратегічні напрями інтеграції країни у світове співтовариство;
- механізм зовнішньоекономічної політики нашої держави;
- особливості регіональних зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами СНД, ЄС, НАФТА, Азійсько-Тихоокеанського регіону, Латинської Америки, Африки.

5.5. План вивчення навчальної дисципліни

Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
	лекційні заняття	практичні заняття	
АТЕСТАЦІЯ 1.			
Сутність та регулятори аграрної економіки			
Тема 1. Передумови формування і розвитку економіки України та її аграрної політики	2	2	18
Тема 2. Основні напрями трансформації економіки при переході до ринку.	2	2	18

Тема 3. Макроекономічні регулятори економіки.	2	2	18
Тема 4. Основні напрямки становлення соціально-орієнтованої ринкової економіки.	2	2	18
АТЕСТАЦІЯ 2.			
Зовнішньоекономічна політика та інвестиційна діяльність			
Тема 5. Чинники формування зовнішньоекономічної політики України.	2	2	18
Тема 6. Особливості розвитку зовнішньої торгівлі України	2	2	18
Тема 7. Інвестиційне забезпечення розвитку економіки України.	2	2	20
Тема 8. Україна і міжнародні економічні організації.	2	2	20
Разом	16	16	148

5.6. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота аспіранта ВНАУ є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових занять час.

Графік самостійної роботи

№ з/п	Вид самостійної роботи	Години	Термін виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до практичних занять	68	щотижнево	Усне та письмове (тестове) опитування
2	Підготовка рефератів	40	2 рази в семестр	Усний захист
3	Виконання індивідуальних завдань	40	4 рази в семестр	Усне опитування
	Разом	148	-	-

6. Список основної та додаткової літератури

6.1. Основна література

1. G. Kaletnik, N. Pryshliak. Efficiency of state support as the basis of sustainable agriculture. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 5. 2016. С.7-23.

2. G. Kaletnik, A. Mazur. State and development perspectives of human potential of Ukraine and its regions. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 4. 2015. С.7-21.

3. Kaletnik G. State and Development Perspectives of Human Potential of

Ukraine and Its Regions. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. Вип. 4. С. 7-21.

4. Kaletnik H., Pryshliak N. Analisis of current and prospects for the development of sugar market in Ukraine and in the world. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 4. 2019. С.7-19.

5. Rural Landscapes and Agricultural Policies in Europe (2009) / Annette Piorr and Klaus Müller// Springer-Verlag Berlin Heidelberg .

6. Актуальні питання аграрної політики: Збірник робіт. К., 2002. 450 с.

7. Бакуменко В.Д., Надолішній П.І. Теоретичні та організаційні засади державного управління: [Навч. посіб.]. К.: Міленіум, 2003. 256 с.

8. Калетнік Г. М., Лутковська С.М. Вектори подолання трансформацій еколого-економічної та соціальної безпеки сталого розвитку на основі модернізації. *Агроекологічний журнал*. 2020. № 2. С.15-23.

9. Калетнік Г.М. Перспективи підвищення енергетичної автономії підприємств АПК в рамках використання енергетичної стратегії України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Випуск 4. 2019. С.90-98.

10. Калетнік Г.М. Стратегіко-інституційні засади ефективності використання потенціалу аграрного сектора економіки. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. Вип. 1. С. 3-15.

11. Калетнік Г.М. Управління регіональною продовольчою безпекою в умовах економічної нестабільності. / Г.М. Калетнік та ін. Монографія. Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2015. 252 с.

12. Калетнік Г.М. Функціонування закладу університетської освіти у розвитку агросфери трансформаційної економіки. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. Вип. 3. С.3-8.

13. Калетнік Г.М., Буреннікова Н.В., Потапова Н.А. Виробництво та використання біопалив в Україні: економетричні підходи, моделювання. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 9. 2018. С.7-23

14. Калетнік Г.М., Гунько І.В. Інноваційні платформи організації науково-дискусійних молодіжних майданчиків у контексті Євроінтеграційного розвитку аграрної економіки. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 4. 201). С.7-18.

15. Калетнік Г.М., Гунько І.В., Кіреєва Е.А. Практична реалізація державної політики у сфері вищої освіти та положень нового закону «Про вищу освіту» в концептуальних засадах підготовки фахівців на базі ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум». *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 9. 2016. С.7-19.

16. Калетнік Г.М., Дармограй О.В. Методичні підходи до оцінки та

аналіз індикаторів продовольчої безпеки України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 6. 2016. С.7-20.

17. Калетнік Г.М., Довгань Ю.В., Гончарук Г.С. Інвестиційно-інноваційне забезпечення вирощування біоенергетичних культур та виробництва біопалив. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 1. 2017. С.7-18.

18. Калетнік Г.М., Ємчик Т.В. Державне регулювання соціально-економічного розвитку сільських територій в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 2. 2020. С.7-22.

19. Калетнік Г.М., Здирко Н.Г., Фабіянська В.Ю. Біогаз в домогосподарствах – запорука енергозалежності сільських територій України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 8. 2018. С.7-22.

20. Калетнік Г.М., Климчук О.В., Мазур В.А. Перспективність та ефективність виробництва біодизельного палива в Україні з олійних культур. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 5. 2019. С.7-17.

21. Калетнік Г.М., Коваленко О.В., Брояка А.А. Сучасні тенденції розвитку харчової промисловості та її місце в економіці держави. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 8. 2017. С.7-26.

22. Калетнік Г.М., Козак К.В. Зелений бізнес – перспектива підприємництва. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 12. 2016. С.7-15.

23. Калетнік Г.М., Мазур А.Г. Науково-теоретичні засади формування та розвитку людського капіталу в сільських територіях. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 10. 2016. С.7-25.

24. Калетнік Г.М., Пиндик М. В. Поняття альтернативних джерел енергії та їх місце в реалізації політики енергоефективності України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 8. 2016. С.7-18.

25. Калетнік Г.М., Підвальна О.Г., Колесник Т.В. Діяльність університетів та інноваційних структур за їх участю як чинник сталого місцевого та регіонального розвитку в умовах проведення реформи децентралізації (на прикладі ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»). *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 6. 2018. С.7-27.

26. Калетнік Г.М., Пришляк Н.В. Аналіз сучасного стану та перспективи

розвитку ринку цукру в Україні та світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 4. 2019. С. 7-19.

27. Калетнік Г.М., Пришляк Н.В. Виробництво та сертифікація органічної продукції: досвід США. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 9. 2017. С.7-22.

28. Калетнік Г.М., Скорук О.П. Браніцький Ю.Ю. Організаційно-економічні засади організації біопаливного виробництва у Вінницькій області на базі Уладово-Люлинецької ДСС. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 5. 2017. С.7-25.

29. Калетнік Г.М., Старосуд В.І., Амонс С.Е. Організаційно-економічні засади підвищення ефективності виробництва насіння цукрових буряків. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 10. 2017. С.7-23.

30. Калетнік Г.М., Шинькович В.А. Ефективність функціонування національного господарства та організаційні форми управління національною економікою. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. Випуск 1. 2020. С.7-23.

31. Могильний О.М. Державне регулювання аграрного виробництва в період трансформації економіки. К.: ІАЕ УААН, 2002. 430 с.

32. Мостовий Г.І. Агробізнес: державне регулювання. Харків: Основа, 2002. 300 с.

33. Черевко Г.В. Державне регулювання економіки в АПК: Навчальний посібник. К.: Знання, 2006. 339 с.

34. Шпикуляк О.Г. Інноваційне забезпечення сільського господарства України: проблеми та перспективи: монографія / [Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. та інші]. К. : ННЦ «ІАЕ», 2014. 516 с.

35. Шпикуляк О.Г., Мамчур В.А., Пехов В.А. Інституціональний капітал регулювання і соціальний – саморегулювання аграрного ринку: концептуально методологічні аспекти аналізу. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. № 4. С. 88-101.

6.2. Додаткова література

1. Калетнік Г.М. Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки. Програма навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Вінниця: ВНАУ, 2020р. 14с. URL: <http://socrates.vsau.org>.

2. Калетнік Г.М. Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки. Робоча програма дисципліни для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Вінниця: ВНАУ, 2020р. 20с. URL:

<http://socrates.vsau.org>.

3. Калетнік Г.М. Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки. Методичні рекомендації для семінарських та практичних занять для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Вінниця: ВЦ ВНАУ, 2020. 27 с. URL: <http://socrates.vsau.org>.

4. Калетнік Г.М. Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки. Методичні вказівки з організації самостійної роботи для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Вінниця: ВЦ ВНАУ, 2020. 50 с. URL: <http://socrates.vsau.org>.

5. Про сільськогосподарську кооперацію: закон України № 0856 від 21.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20#Text>.

6. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції: закон України № 468/97-ВР від 17.07.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/468/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

7. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: закон України №771/97-ВР від 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

8. Про зерно та ринок в Україні: закон України № 37-IV від 04.07.2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-15#Text>.

9. Про особисте селянське господарство: закон України № 742-IV від 15.05.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>.

10. Про державну підтримку сільського господарства України: закон України №1877-IV від 24. 06.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>.

7. Контроль і оцінка результатів навчання

7.1. Види та форми контролю:

- *поточний контроль* – має на меті оцінку роботи аспірантів за всіма видами аудиторної роботи з дисципліни «Аграрна політика, економіка та міжнародні зв'язки» (лекції, практичні заняття) і відображає поточні навчальні досягнення в освоєнні програмного матеріалу дисципліни. Здійснюється у таких формах: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін. та письмовий контроль: контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.);

- *самоконтроль* призначений для самооцінки аспірантами якості засвоєння навчального матеріалу з дисципліни (розділу, теми). Формою здійснення цього виду контролю є проходження аспірантами тестування за кожною темою дисципліни в електронній системі ВНАУ «Сократ»;

- *рубіжний контроль*, формою якого є атестація з кожної частини курсу, що передбачено програмою навчальної дисципліни та навчальним планом,

здійснюється у формі контрольної роботи;

- *оцінка результатів самостійної роботи* як важливого компонента навчального процесу, керованого під час індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентом;

- *підсумковий контроль* як інтегрована оцінка засвоєння знань з проведенням обов'язкового семестрового іспиту в усній або тестовій формах.

Визнання результатів набутих у неформальній/інформальній освіті здійснюються до початку семестру, у якому згідно з навчальним планом передбачено опанування освітнього компонента.

8. Політика навчальної дисципліни

Активна участь аспірантів на практичному занятті під час опитування, відвідування лекційних занять, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи, заохочення до науково-дослідної роботи.